

راهبرد بگسترش مواد مخدر اتحادیه اروپا (۲۰۰۵ لغایت ۲۰۱۲ میلادی)

تدوین: شورای اتحادیه اروپا
بروکسل، نوامبر ۲۰۰۴ میلادی

مترجم: محمدرضا نبوتی

توضیحات

شورای اتحادیه اروپا در تاریخ ۱۷ و ۱۸ ژوئن ۲۰۰۴ میلادی از اعضای این شورا خواست تا راهبرد جدید کنترل موادمخدر این اتحادیه را برای سال‌های ۲۰۰۵ لغایت ۲۰۱۲ میلادی تدوین کند. در واقع، چارچوب و اولویت‌های تعیین شده در این راهبرد جدید مبنای طرح عمل این اتحادیه در زمینه کنترل موادمخدر برای هشت سال آتی خواهد بود.

راهبرد حاضر براساس اصول اولیه قانون اتحادیه اروپا و با رعایت کلیه ارزش‌ها و مقررات آن تهیه و تدوین شده است. هدف از این راهبرد، حفظ و ارتقاء رفاه جامعه و کلیه افراد آن، حفظ بهداشت و سلامتی افراد، تامین حداکثری امنیت برای آحاد جامعه و اتخاذ

یک رویکرد متوازن و البته منسجم در ارتباط با معضل موادمخدر است.

راهبرد موصوف بر مبنای کنوانسیون‌های کنترل موادمخدر سازمان ملل متحد از جمله کنوانسیون واحد موادمخدر مصوب ۱۹۶۱ و پروتکل اصلاحی آن مصوب ۱۹۷۲ میلادی، کنوانسیون مواد روان‌گردان مصوب ۱۹۷۱ و همچنین کنوانسیون مقابله با قاچاق موادمخدر و مواد روان‌گردان مصوب ۱۹۸۸ تدوین شده است. به‌علاوه، اجلاس ویژه مجمع عمومی سازمان ملل متحد مورخ ۱۹۹۸ میلادی بر اهمیت اتخاذ رویکرد متوازن در زمینه مقابله با عرضه و کاهش تقاضا تأکید داشته و از کشورها خواسته است تا در سیاست‌ها و راهبردهای خود این مهم را مد نظر قرار دهند.

راهبرد جدید اتحادیه اروپا براساس چارچوب معاهده‌های شورای اروپا و اتحادیه اروپا و همچنین در جهت توانمندی‌ها و ظرفیت‌های این اتحادیه و تمامی کشورهای عضو تهیه شده است. تهیه کنندگان این راهبرد به دقت کلیه ملاحظات از جمله قانون اساسی اتحادیه اروپا را به‌هنگام تدوین پیش‌نویس این راهبرد مورد ملاحظه قرار داده‌اند.

معضل موادمخدر در اتحادیه اروپا اگرچه یک موضوع داخلی و ملی به‌شمار می‌آید، لیکن به‌طور کلی اعضای این اتحادیه بلیه موادمخدر را یک معضل جهانی می‌داند که نیازمند برخورد و همکاری جهانی نیز هست. در این خصوص، اقدام همه‌جانبه در زمینه مبارزه با موادمخدر یک اولویت مهم برای کشورهای عضو تلقی می‌شود. به‌طور کلی، اقدام‌های اتحادیه اروپا در عرصه کنترل موادمخدر با هماهنگی و همکاری کلیه کشورهای عضو اتخاذ می‌شود. اقدام‌های این اتحادیه درخصوص بهداشت

عمومی در واقع مکمل اقدام‌های تمامی کشورهای عضو است. قوانین اتحادیه اروپا مانع از انحراف مواد اولیه شیمیایی (پیش‌سازها) مورد استفاده در ساخت موادمخدر از مجاری قانونی به کانال‌های غیرقانونی است. در چارچوب این قوانین، نظارت ویژه‌ای روی تجارت مواد اولیه شیمیایی در داخل اتحادیه اروپا و همچنین سایر کشورهای دیگر اعمال می‌شود. از سوی دیگر، تدابیر بسیار شدیدی در ارتباط با تطهیر عواید حاصل از موادمخدر در تمامی کشورهای عضو اتحادیه اروپا اعمال می‌شود. خوشبختانه در اتحادیه اروپا ارتباط بسیار خوب و منسجمی میان تمامی دستگاه‌های مرتبط از جمله گمرک، پلیس و دستگاه قضایی در زمینه پیشگیری و مقابله با قاچاق موادمخدر و همچنین اعمال مجازات‌های مورد نظر برای متخلفین وجود دارد. در زمینه همکاری‌های بین‌المللی در زمینه کنترل

موادمخدر باید متذکر شد که این اتحادیه همواره مجموعه‌ای از عوامل و انگیزه‌های سیاسی همراه با سیاست گفت‌وگو و ارائه مشوق‌ها و حمایت‌های مالی و فنی را به‌کار می‌گیرد.

یکی دیگر از اهداف مورد نظر به‌منظور تدوین این راهبرد، ارتقاء کارایی و توان راهبرد ملی کشورهای عضو است. در این راهبرد، تأکید شده است که کلیه کشورها باید اثرگذاری راهبردهای ملی خود را روی سایر کشورهای عضو مورد ملاحظه قرار دهند، ضمن آنکه اجرای این راهبردهای ملی باید به‌صورت دو یا چندجانبه از سوی سایر کشورهای عضو نیز مورد حمایت قرار گیرد. در نهایت، تمامی راهبردهای ملی کنترل موادمخدر کشورهای عضو باید رسیدن به اهداف کلان و خرد اتحادیه اروپا و همچنین راهبرد حاضر را محقق سازد. در این راهبرد کلی، ضمن توجه به مشکل‌ها و تنگناهای کشورهای عضو، استفاده از کلیه منابع و

ظرفیت‌های موجود مورد تأکید واقع شده است.

مقدمه

معضل موادمخدر از جنبه‌های مختلف اعم از سیاسی، بهداشتی، تحقیقاتی، همکاری‌های عملی و همچنین رویه‌های روزمره قابل تأمل و بررسی است. لذا در قوانین و سیاست‌ها باید کلیه جنبه‌های این معضل مورد ملاحظه قرار گیرد.

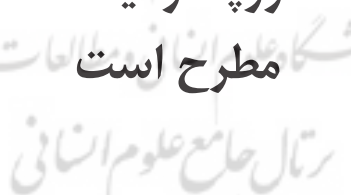
وضعیت کنونی موادمخدر در اتحادیه اروپا در مرکز اروپایی نظارت بر موادمخدر و اعتیاد و همچنین گزارش‌های سالانه این اتحادیه تشریح شده است. الگوی مصرف در کشورهای اتحادیه اروپا با یکدیگر متفاوت است، ضمن آنکه معضل‌های جدید نیز در این کشورها در حال بروز و ظهور است. اگرچه گفته می‌شود میزان مصرف برخی انواع موادمخدر در کشورهای اروپایی رو به کاهش گذاشته، لیکن هیچ آمار و شواهد مستدلی دال بر کاهش عمده مصرف در این اتحادیه وجود ندارد. با این وجود، موارد مربوط به معضل‌های بهداشتی ناشی از مصرف موادمخدر و همچنین تعداد مرگ و میرهای ناشی از آن طی سال‌های اخیر ثابت یا گاهی رو به کاهش بوده است. ارائه خدمات گسترده درمانی برای معتادان موادمخدر در این اتحادیه همچنان رو به افزایش است. به‌رغم اقدام‌های گسترده و موفقیت‌های چشمگیر کشورهای عضو اتحادیه اروپا، قاچاق موادمخدر همچنان به‌عنوان یکی از سودآورترین تجارت‌ها از سوی سازمان‌های جنایی سازمان یافته در این اتحادیه محسوب می‌شود. لذا این واقعیت، لزوم تقویت اقدام‌های گسترده را در سطح اتحادیه دو چندان می‌سازد.

نتایج ارزیابی نهایی راهبرد کنترل موادمخدر اتحادیه اروپا و طرح عمل این اتحادیه حاکی از پیشرفت در دستیابی به اهداف راهبرد کنونی

است. به‌علاوه، بسیاری از اهداف و اقدام‌های مصرح در طرح عمل اتحادیه اروپا محقق شده، یا در حال دست‌یابی و اجراء است. با این وجود، اطلاعات موجود حاکی از کاهش عمده در شیوع نرخ مصرف موادمخدر یا دسترسی به آن در کشورهای عضو اتحادیه اروپا نیست. براساس ارزیابی‌های به‌عمل آمده، می‌توان این‌طور نتیجه‌گیری کرد که:

- اهداف و اولویت‌های مشخص و دقیقی باید تدوین شود تا بتوان به‌وسیله آن‌ها شاخص‌ها و اقدام‌های عملیاتی را در طرح‌های عمل آتی با ذکر مسئولیت‌ها و ضرب‌الاعجل‌های مورد نظر به‌منظور اجرای دقیق آن‌ها مورد ملاحظه قرار داد.
- باید در دسترسی، کیفیت و رقابتی بودن اطلاعات مربوط به کنترل وضعیت موادمخدر به‌طور مستمر پیشرفت کرد.
- در برنامه‌های سالانه که در آن‌ها نکات مهمی از جمله آزادی،

اتخاذ یک رویکرد متوازن و منسجم در زمینه مقابله با عرضه و کاهش تقاضا به‌عنوان شالوده اصلی اقدام‌های اتحادیه اروپا در آینده مطرح است

امنیت و عدالت مورد ملاحظه قرار گرفته، باید اهداف راهبرد جدید و طرح‌های عمل کنترل موادمخدر منعکس شود.

• تأکید اصلی اتحادیه اروپا باید روی حرکت به سوی جلو و نظارت بر اجرای اقدام‌های پیش‌بینی شده در طرح‌های عمل آتی اتحادیه اروپا و همچنین ایفای نقش برجسته در هماهنگی اقدام‌های گروه‌های کاری موادمخدر باشد.

اتحادیه اروپا باید با الهام از تجربه‌های گذشته و معاهده‌ها، اسناد و سیاست‌های جاری خود به شناسایی دو هدف عمده به شرح ذیل مبادرت کند:

• کمک به حفظ سلامت، رفاه و انسجام حداکثری کشورهای اتحادیه اروپا از طریق اجرای برنامه‌های مکمل در زمینه پیشگیری و کاهش تقاضا، وابستگی و همچنین آسیب‌های اجتماعی ناشی از مصرف موادمخدر.

• تضمین امنیت حداکثری برای آحاد جامعه از طریق انجام اقدام‌های مقابله‌ای علیه تولید موادمخدر، قاچاق فراملی موادمخدر و انحراف مواد اولیه شیمیایی و نیز تقویت اقدام‌های پیشگیرانه علیه جرایم موادمخدر از طریق همکاری‌های مؤثر و رویکردهای یکسان کشورها.

اتحادیه اروپا به‌عنوان مصرف‌کننده موادمخدر و داروهای روان‌گردان و همچنین تولیدکننده و صادرکننده موادمخدر صنعتی، برای دستیابی به اهداف مورد نظر از هیچ تلاش و همکاری بین‌المللی به‌منظور مقابله با معضل جهانی موادمخدر فروگذار نخواهد کرد.

اتخاذ یک رویکرد متوازن و منسجم در زمینه مقابله با عرضه و کاهش تقاضا به‌عنوان شالوده اصلی اقدام‌های اتحادیه اروپا در برخورد با معضل موادمخدر در آینده مطرح است. البته پر واضح است که این رویکرد نیازمند همکاری و هماهنگی گسترده تمامی کشورهای عضو اتحادیه اروپاست. با توجه به ماهیت معضل موادمخدر، ضروری است این همکاری‌ها و هماهنگی‌ها بیش از پیش در تمامی عرصه‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله عرصه‌های رفاهی، بهداشتی، آموزشی و قضایی توسعه یابد. اتخاذ یک رویکرد متوازن در ارتباط با معضل موادمخدر نیازمند همدلی و مشاوره با مراکز علمی تخصصی، سازمان‌های غیردولتی، انجمن‌های دولتی و جوامع و کانون‌های محلی است.

در راهبرد کنترل موادمخدر اتحادیه اروپا (۲۰۰۵ لغایت ۲۰۱۲) روی اهمیت استفاده روزافزون از ابزارهای موجود تأکید شده است. از سوی دیگر، روی لزوم رویارویی با چالش‌های آینده در اجرای این راهبرد نیز به‌طور ویژه تأکید شده است.

در این راهبرد، بر اتخاذ رویکردهای منطقه‌ای و موضوعی که گاهی در خور توجه نیز هستند، تأکید شده است. به‌عبارت دیگر، چنانچه تعدادی از کشورهای عضو با یک معضل واحد دست به گریبان باشند، همکاری گسترده، منسجم و عملیاتی میان آنان در برخورد با معضل مورد نظر بسیار مهم و کارآمد خواهد بود. سایر کشورهایی که با این معضل روبه‌رو نیستند نیز باید از فرصت استفاده کنند و دست به ابتکار عمل مؤثر بزنند. البته بدیهی است آگاهی‌رسانی لازم درخصوص ابتکار عمل کشورها در ارتباط با چگونگی برخورد با چالش‌های به‌وجود آمده به موقع صورت خواهد گرفت.

در بخشی از این راهبرد به دو رویکرد اصلی یعنی کاهش تقاضا و مقابله با عرضه و نیز موضوع‌های مهم دیگری همچون همکاری‌های بین‌المللی، تحقیق‌ها، اطلاع‌رسانی، تبادل اطلاعات و ارزیابی پرداخته شده است. به‌منظور تسهیل اجرای این راهبرد، دو طرح عمل جداگانه حاوی برخی اقدام‌ها و مداخله‌های عمده نیز تدوین شده است. کمیسیون اروپا مسئولیت دارد با هماهنگی تمامی واحدها و نهادهای تابعه در کشورهای عضو، پیشنهادهایی را برای تدوین طرح عمل کنترل موادمخدر اتحادیه اروپا برای مشورت و نهایی کردن آن با شرکاء مربوط، از جمله پارلمان اروپا و در نهایت تأیید از سوی شورای اروپا ارائه کند. بدیهی است، در این زمینه همفکری و رایزنی با کارشناسان، متخصصان و نمایندگان جوامع مدنی انجام خواهد شد. این طرح‌های عمل که برای دو دوره چهار ساله (۲۰۰۵ لغایت ۲۰۰۹ و ۲۰۰۹ لغایت ۲۰۱۲) در برگیرنده یک سری اقدام‌ها به‌همراه جدول زمانی است. چارچوب اقدام‌های تعیین شده حسب گزارش پیشرفت سالانه از سوی کشورها و با توجه به وضعیت موادمخدر در اتحادیه اروپا قابل بازنگری است.

با توجه به اینکه، وضعیت موادمخدر در کشورهای عضو متفاوت است، لذا اقدام‌های متصور برای هر کشور نیز متفاوت خواهد بود. به‌طور کلی، طرح‌های عمل اتحادیه اروپا در زمینه کنترل موادمخدر براساس پنج معیار ذیل تهیه و تدوین شده است:

۱. اقدام‌ها در سطح اتحادیه باید به‌طور مشخص به بهبود وضعیت موجود کمک کند و نتایج آن باید مبتنی بر واقعیت‌ها و قابل ارزیابی باشد. هم‌زمان این نتایج باید قابل پیش‌بینی باشد.

۲. طرح‌های عمل یاد شده باید دارای جدول زمان‌بندی و ضرب‌الاجل جهت اجراء باشد. اقدام‌ها و اولویت‌های تعیین شده باید در مدت زمان مشخص به مورد اجراء درآید ضمن آنکه مجریان آن نیز باید در فواصل زمانی مشخص به ارائه گزارش پیشرفت مبادرت کنند.

۳. اقدام‌های انجام شده باید به‌طور شفاف منجر به دستیابی به حداقل یکی از اهداف و اولویت‌های تعیین شده در راهبرد کنونی شود.

۴. مداخله‌های صورت گرفته باید به لحاظ اقتصادی مقرون به‌صرفه باشد.

۵. مجموعه مداخله‌ها و اقدام‌ها در هر زمینه باید مشخص و شفاف باشد.

ابتکارها در زمینه کاهش تقاضا و مقابله با عرضه باید تأثیرپذیری متقابل داشته باشند. کمیسیون اروپا مسئولیت دارد تا این مهم را به‌هنگام انجام ابتکارها مربوط به مقابله با عرضه و کاهش تقاضا مدنظر قرار دهد و اولویت را به اقدام‌هایی نظیر تحقیق‌ها و تبادل رویه‌های موفق بدهد. در این رابطه، کمیسیون اروپا و شورای اروپا همواره از تخصص و توان نیروهای خبره و کارشناسان در اتحادیه اروپا و همچنین نهادها و سازمان‌های ذیربط بین‌المللی همچون دفتر مقابله با موادمخدر و جرم سازمان ملل متحد بهره خواهد برد. بدیهی است کمیسیون اروپا، شورای اروپا و همچنین پارلمان اروپا به هماهنگی منسجم در زمینه اقدام‌های کنترلی خود مبادرت خواهند کرد.

تدوین کنندگان و مجریان این راهبرد باید تا سال ۲۰۱۲ به تمامی

اولویت‌ها و اهداف تعیین شده در این سند دست یابند. کسب این موفقیت به‌طور قطع منوط به تلاش همه‌جانبه کلیه کشورهای عضو و دستگاه‌های ذیربط در اتحادیه اروپا و البته همکاری تنگاتنگ با سایر کشورها و نهادهای ذیربط بین‌المللی از جمله سازمان ملل متحد خواهد بود. ارزیابی پیشرفت این راهبرد و طرح‌های عمل مورد اشاره از سوی کمیسیون اروپا با همکاری‌های یورویل و تمامی کشورهای عضو صورت خواهد گرفت.

هماهنگی مهم‌ترین عنصر در دست‌یابی به اهداف و اولویت‌های تعیین شده در راهبرد مذکور است. اتحادیه اروپا باید برای دست‌یابی به یک رویکرد متوازن، چندسویه و البته منسجم، هماهنگی در زمینه اقدام‌ها و فعالیت‌ها را به دقت مورد توجه قرار دهد، تا بدین ترتیب زمینه رسیدن به اهداف و الویت‌های تعیین شده را فراهم کند. در این خصوص، پرهیز از دوباره‌کاری، پیگیری مداوم اولویت‌ها و اقدام‌ها، اعمال نظارت دائمی، ارائه پیشنهادها و استقبال و به‌کارگیری ابتکارهای جدید از جمله مهم‌ترین نکات در اجرای اسناد ارائه شده به‌شمار می‌آید.

کاهش تقاضا

به‌طور کلی، راهبرد کنترل موادمخدر اتحادیه اروپا (۲۰۰۵ لغات ۲۰۱۲) در زمینه کاهش تقاضا، اهداف و نتایج ذیل را دنبال می‌کند:

کاهش قابل ملاحظه مصرف، وابستگی و خطرهای بهداشتی موادمخدر و همچنین معضل‌های اجتماعی مرتبط با آن از طریق توسعه و ارتقاء یک نظام کارآمد، منسجم، همه‌جانبه و مبنی بر دانش و آگاهی در زمینه کاهش تقاضا شامل اقدام‌های گسترده در عرصه‌های پیشگیری، مداخله‌های اولیه، درمان، کاهش آسیب، بازتوانی، بازگشت معتادان به آغوش جامعه در تمامی کشورهای عضو اتحادیه اروپا.

در اجرای تدابیر و اقدام‌های مرتبط با کاهش تقاضا باید نکات بسیار مهمی همچون معضل‌های بهداشتی و اجتماعی ناشی از مصرف مواد روان‌گردان و همچنین مصرف همزمان چند ماده مخدر همراه با سایر ترکیبات و مواد قانونی همچون سیگار، مشروبات الکلی و داروها مورد توجه قرار گیرد. به‌عبارت دیگر، باید در چنین نظامی تدابیر ذیل با بهره‌گیری از کلیه گزینه‌های موجود مبتنی و آخرین دستاوردهای علمی، مد نظر باشد:

- پیشگیری از گرایش به مصرف موادمخدر و تجربه اولیه آن،
 - پیشگیری از تبدیل شدن مصرف اولیه به مصرف دائمی،
 - انجام مداخله‌های اولیه در زمینه الگوهای پرخطر مصرف،
 - ارائه برنامه‌های درمانی،
 - ارائه برنامه‌های بازتوانی و بازگشت معتادان به آغوش جامعه،
 - کاهش معضل‌های بهداشتی ناشی از مصرف موادمخدر و آسیب‌های اجتماعی مرتبط با آن.
- تمامی این تدابیر و اقدامات باید در جهت سایر تدابیر مورد نیاز

دیگر به‌گونه‌ای اجراء شود که منجر به کاهش مصرف و وابستگی به موادمخدر و در نتیجه کاهش معضل‌ها و عواقب بهداشتی ناشی از آن شود.

همان‌طور که اشاره شد، کمیسیون اروپا و شورای اروپا اهمیت ویژه برای انتقال دانش و تجربه‌ها، تقویت همکاری‌های ویژه در زمینه‌های عملیاتی بین کشورهای عضو قائل است. این اولویت‌ها در زمینه کاهش تقاضا عبارت‌اند از:

۱. افزایش دسترسی و کارآیی برنامه‌های پیشگیرانه و همچنین افزایش آگاهی‌های عمومی در خصوص خطرهای ناشی از مصرف مواد اعتیادآور و عواقب مرتبط با آن. در این خصوص، اقدام‌های پیشگیرانه باید خطرهای اولیه و پیشگیری خانواده و جامعه‌محور را به دقت مورد توجه قرار دهد.

۲. افزایش دسترسی به برنامه‌های گسترده درمانی از جمله ارائه خدمات دارویی و روان‌درمانی. استاندارد کارآمدی برنامه‌های درمانی باید همواره مورد ارزیابی قرار گیرد. درمان مشکلات بهداشتی ناشی از سوءمصرف مواد اعتیادآور باید بخش اساسی و عمده سیاست‌های بهداشتی اتحادیه اروپا را شامل شود.

۳. افزایش دسترسی به خدمات مورد نیاز برای پیشگیری و درمان ایدز، هپاتیت، سایر بیماری‌های عفونی و امراض و ناراحتی‌های بهداشتی و اجتماعی.

همکاری‌ها در زمینه کالاهای پرخطر و قاچاق موادمخدر میان کشورهای اتحادیه اروپا باید بیش از پیش تقویت شود

مقابله با عرضه

به‌طور کلی، راهبرد کنترل موادمخدر اتحادیه اروپا (۲۰۰۵ لغات ۲۰۱۲) در زمینه مقابله با عرضه، اهداف و نتایج ذیل را دنبال می‌کند.

بهبود قابل ملاحظه کارآیی، تأثیرگذاری و گستردگی اقدام‌های انتظامی در تمامی کشورهای عضو

اتحادیه اروپا با هدف مقابله با قاچاق و تجارت موادمخدر، انحراف مواد اولیه شیمیایی از جمله انحراف مواد مورد نیاز به‌منظور تهیه و تولید موادمخدر صنعتی، مقابله با تأمین مالی اقدام‌های تروریستی و تطهیر عواید ناشی از موادمخدر.

پر واضح است که این مهم تنها از طریق مقابله جدی با جرایم مرتبط با موادمخدر با استفاده از چارچوب و ابزارهای موجود و تشدید اقدام‌های پیشگیرانه برای گسترش همکاری‌های عملی امکان‌پذیر است.

رئوس و اولویت‌های مورد نظر در سیاست انتظامی و قضایی مبارزه با موادمخدر به‌طور عمده عبارت‌اند از:

۱. تقویت همکاری‌های انتظامی در اتحادیه اروپا در سطوح راهبردی و پیشگیری از جرایم برای پیشبرد اقدام‌های عملیاتی جهت مقابله با موادمخدر و جلوگیری از انحراف مواد اولیه شیمیایی، مقابله با تولید موادمخدر، تجارت بین‌المللی موادمخدر و همچنین مقابله با شبکه‌های سازمان‌یافته جنایی: در همکاری‌های راهبردی در سطح اتحادیه اروپا در زمینه مسائل انتظامی مبارزه

با موادمخدر و مواد اولیه شیمیایی باید اولویت اصلی به آن دسته از جرایمی داده شود که تاثیر سوء خود را روی کشورهای عضو این اتحادیه می‌گذارد. این جرایم عبارت‌اند از: تولید موادمخدر، تجارت و قاچاق فراملی، فعالیت شبکه‌های سازمان‌یافته جنایی و سایر جرایم سنگین و سازمان یافته.

برای مقابله با روند موادمخدر از سایر کشورها به اتحادیه اروپا، یک اقدام راهبردی نیاز است. همزمان ضروری است روند قاچاق موادمخدر از اتحادیه اروپا به سایر کشورها نیز تحت کنترل شدید قرار گیرد. به همین منظور، لازم است تمامی کشورهای عضو اتحادیه اروپا و سیاست‌گذاران و همچنین نهادهای انتظامی ذیربط نسبت به تبادل دانش و تجربیات خود در عرضه مبارزه با موادمخدر مبادرت کنند. این اقدام تنها از طریق تبادل رویه‌های موفق و همچنین ارائه تحلیلی صحیح، راهبردی و عملیاتی از جرایم مرتبط با موادمخدر امکان‌پذیر خواهد بود.

۲. تقویت همکاری‌های انتظامی موادمخدر میان کشورهای عضو اتحادیه اروپا با بهره‌گیری از چارچوب و ابزارهای موجود: طی سال‌های گذشته بسیاری از چارچوب‌ها و ابزارهای مورد نیاز در زمینه جرایم مرتبط با موادمخدر و چگونگی مجازات آن‌ها تعیین و به اجراء درآمده‌اند که از جمله می‌توان به تشکیل گروه‌های مشترک تحقیق، واحد صدور احکام بازداشت، تأسیس واحدهای یوروپل و جرایم مالی، احکام مربوط به مصادره اموال و دارایی‌ها و سایر کنوانسیون‌های ملی و بین‌المللی اشاره داشت. این اسناد و معاهده‌ها باید به‌طور جامع و کامل مورد بهره‌برداری قرار گیرند. اتحادیه اروپا و کشورهای عضو باید از کارآمدی این معاهده‌ها و ابزارهای حقوقی و تأثیر آن‌ها روی کاهش جرایم مرتبط با موادمخدر قبل از تدوین قوانین و مقررات مشابه برای این اتحادیه اطمینان حاصل کنند. برای افزایش حداکثری کارآمدی قوانین و مقررات، باید به شدت از دوباره‌کاری و موازی‌کاری اجتناب شود. نقش یوروپل در زمینه هماهنگی، جمع‌آوری و توزیع اطلاعات محرمانه و عملیاتی به میزان قابل توجه‌ای به اطلاعاتی که از کشورهای عضو دریافت می‌کند، بستگی دارد. از سوی دیگر، مفاد مندرج در کنوانسیون معاضدت قضایی در زمینه موضوع‌های جنایی باید هنگام رسیدگی به جرایم موادمخدر به‌دقت مدنظر قرار گیرد.

۳. پیشگیری و مجازات ورود و صدور موادمخدر و مواد روان‌گردان: کشورهای عضو اتحادیه اروپا باید موضوع پیگرد قانونی مجرمان موادمخدر را در سیاست‌های کنترل موادمخدر خود مورد توجه قرار دهند. در این خصوص توجه به استانداردهای مربوط بسیار حائز اهمیت است.

۴. پیشبرد همکاری‌های انتظامی، تحقیقاتی و پزشکی قانونی میان کشورهای اتحادیه اروپا و به‌ویژه کشورهایی که دارای معضل‌های مشابه هستند، با تأکید توصیه می‌شود. ضروری است در این خصوص کشورها تجربه‌های مشترک خود را به دیگر کشورهای عضو نیز منتقل کنند.

۵. تقویت اقدام‌های انتظامی در کشورهای غیر اتحادیه اروپا از جمله کشورهای تولیدکننده موادمخدر و ترانزیتی: نبود مراکز ایست و بازرسی در بین کشورهای اتحادیه اروپا موجب شده است این اتحادیه بیش از پیش به‌عنوان بازار موادمخدر و مواد

اولیه شیمیایی در کانون توجه قرار گیرد. از این‌رو، تولید و تجارت موادمخدر به‌طور آزادانه و دور از نگاه دستگاه‌های ذیربط نظارتی در حال افزایش است. نکته مهم اینکه شبکه‌های سازمان‌یافته جنایی هیچ قانون و مرزی برای خود قائل نیستند. همکاری‌ها در زمینه کالاهای پرخطر و قاچاق موادمخدر میان کشورهای اتحادیه اروپا باید بیش از پیش تقویت شود. سازمان‌های انتظامی از جمله پلیس و گمرک باید به‌منظور کاهش محبوبیت اتحادیه اروپا نزد قاچاقچیان و شبکه‌های سازمان‌یافته جنایی به افزایش اقدام‌های نظارتی در کشورهای خود مبادرت کنند. در واقع، اقدام‌های نظارتی در سطوح ملی می‌تواند مکمل اقدام‌ها در فراسوی مرزهای آن‌ها از سوی دیگر کشورهای عضو اتحادیه اروپا باشد و به پیشبرد و کسب موفقیت در اجرای سیاست‌های نظارتی منجر شود. ضروری است در صورت امکان، کشورهای عضو نسبت به افزایش حضور افسران رابط موادمخدر خود در سایر کشورها و ارائه کمک‌های مالی و فنی مورد نیاز به آن‌ها اقدام کنند. این امر یکی از اولویت‌های مهم اتحادیه اروپا که همان گسترش همکاری‌های عملیاتی با سایر کشورهاست را محقق خواهد ساخت.

همکاری‌های بین‌المللی

به‌طور کلی راهبرد کنترل موادمخدر اتحادیه اروپا (۲۰۰۵ لغات ۲۰۱۲) در زمینه همکاری‌های بین‌المللی اهداف و نتایج ذیل را دنبال می‌کند:

پیشرفت قابل ملاحظه و ملموس در ایجاد هماهنگی میان کشورهای عضو و همچنین میان اعضای اتحادیه با کمیسیون اروپا در رابطه با اتخاذ یک رویکرد متوازن در برابر معضل موادمخدر و مواد اولیه شیمیایی، در همکاری با نهادهای ذیربط بین‌المللی و سایر کشورها و همچنین در محافل بین‌المللی. هدف از این اقدام، کاهش تولید و عرضه موادمخدر در سطح اتحادیه اروپا و کمک به سایر کشورها برای تعیین اولویت‌ها در زمینه کاهش تقاضا به‌عنوان یکی از محوری‌ترین اصول مصرح در راهبرد کنترل موادمخدر اتحادیه اروپاست. ماهیت بین‌المللی معضل موادمخدر نیازمند اتخاذ رویکردهای منطقه‌ای، بین‌المللی و چندجانبه است. از سوی دیگر، پیچیدگی معضل موادمخدر ایجاب می‌کند کشورهای عضو نسبت به اتخاذ اقدام‌های جامع در زمینه مسائل انتظامی، ریشه‌کنی تولید و قاچاق، کاهش تقاضا، معاش جایگزین و توسعه جایگزین مبادرت کنند. موفقیت برنامه‌های ارائه شده در سایر کشورها بدون تعهد و اراده اتحادیه اروپا و تمامی کشورهای عضو آن و همچنین کشورهای ثالث امکان‌پذیر نخواهد بود.

اولویت‌های تعیین شده در زمینه همکاری‌های بین‌المللی اتحادیه اروپا به شرح ذیل است:

۱. اتحادیه اروپا باید در همکاری با سازمان‌های ذیربط بین‌المللی به‌طور شفاف و با رویکردی متوازن در برابر مقوله موادمخدر عمل کند. اتحادیه اروپا باید نفوذ سیاسی خود در عرصه بین‌المللی را گسترش دهد و ضمن تخصیص منابع خود برای مقابله با تولید و قاچاق موادمخدر، باید بیشترین اثرگذاری را داشته باشد. کشورهای عضو اتحادیه اروپا و کمیسیون اروپا باید

همواره با هدف اتخاذ یک رویکرد یکسان و انجام هماهنگی‌های لازم در زمینه اقدام‌های مرتبط با کنترل موادمخدر در عرصه‌های بین‌المللی، به رایزنی با شورای اروپا پردازند. این رویکرد یکسان باید همچون گذشته در تمامی محافل بین‌المللی همچون شورای اروپا، دفتر مقابله با موادمخدر و جرم سازمان ملل متحد، گروه دو بلین، سازمان بهداشت جهانی، دفتر مقابله با ایدز سازمان ملل متحد و دیگر نهادها و سازمان‌های ذیربط بین‌المللی تجلی یابد. ۲. انجام اقدام‌های ویژه در ارتباط با کشورهای داوطلب عضویت در اتحادیه اروپا. در این رابطه اتحادیه اروپا باید کشورهای مورد نظر را به اتخاذ راهبردها و سیاست‌های مشابه و همچنین مشارکت در برنامه‌ها و ساختارهای موجود از جمله همکاری با نهادهایی همچون یوروپل ترغیب و تشویق کند.

۳. کمک به کشورهای ثالث از جمله کشورهای همجوار با اتحادیه اروپا، کشورهای عمده تولید کننده موادمخدر و همچنین کشورهای واقع در مسیر ترانزیت موادمخدر به مقصد این اتحادیه، به گونه‌ای که آن‌ها بتوانند اقدام‌های خود را در زمینه کاهش تقاضا و مقابله با عرضه بیش از پیش تقویت و کارآمد کنند. این مهم تنها از طریق همکاری‌های تنگاتنگ میان کشورهای عضو اتحادیه اروپا و توسل به گفت‌وگو و همکاری با سایر کشورها در زمینه موادمخدر امکان‌پذیر خواهد بود.

توافق‌های همکاری جدید میان اتحادیه اروپا و سایر کشورها باید در نهایت منجر به دستیابی به نتایج اثرگذار و ملموس شود. اگرچه چارچوب همکاری‌ها باید به تناسب موقعیت و شرایط هر کشور و منطقه تدوین و پیش‌بینی شود، لیکن در عین حال، این ساختار باید منطبق با اصول و توصیه‌های مصوب در بیست‌مین

اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد باشد. واضح است، زمانی سیاست‌ها مؤثر و کارآمد خواهد بود که منجر به تدوین و ارائه اولویت‌های شفاف و مشخص شود. مکانیزم‌ها و طرح‌های عمل اتحادیه اروپا در زمینه کنترل موادمخدر برای سایر مناطق و کشورها باید به تناسب مقتضیات و شرایط آن کشور یا منطقه تدوین شود، ضمن آنکه باید میزان اثرگذاری معضل موادمخدر در آن کشور و منطقه روی کشور یا کشورهایی خاص در اتحادیه اروپا نیز مورد توجه قرار گیرد.

به‌طور کلی، باید توجه ویژه‌ای به همکاری با کشورهای واقع در شرق اتحادیه اروپا و مسیر بالکان، افغانستان و کشورهای همجوار آن، امریکای لاتین و حوزه کارائیب، مراکش و دیگر کشورهای واقع در مسیر ترانزیت به مقصد اروپا مبذول شود.

گسترش همکاری‌ها در زمینه کنترل موادمخدر از جمله ترغیب و توسعه طرح‌های معاش جایگزین می‌تواند به میزان قابل توجهی موجب پیشبرد فعالیت‌ها و اقدام‌های اتحادیه اروپا در جهت کاهش عرضه موادمخدر و عواقب سوء ناشی از مصرف مواد شود. از سوی دیگر، حمایت از گسترش همکاری‌های بین‌المللی میان پلیس و گمرکات کشورها در صورت مقابله جدی و عملی با معضل تولید و قاچاق موادمخدر از اولویت ویژه‌ای برخوردار است. در این رابطه، ایجاد و گسترش همکاری‌های منطقه‌ای میان تمامی کشورهای واقع در مسیر ترانزیت و دیگر شرکاء اصلی می‌تواند در ارائه راه‌حل‌های عملی برای برون‌رفت از معضل‌های پیش رو بسیار مهم و کلیدی باشد.

کمیسیون اروپا و کشورهای عضو اتحادیه اروپا باید به هنگام تنظیم بودجه جهت گسترش همکاری‌های بین‌المللی در زمینه کنترل موادمخدر، اولویت‌های مورد اشاره را مدنظر قرار دهد و برای تمامی آن‌ها ردیفی را پیش‌بینی کند.

معضل موادمخدر در اتحادیه اروپا اگرچه یک موضوع داخلی و ملی به‌شمار می‌آید، لیکن اعضای این اتحادیه موادمخدر را یک معضل جهانی می‌دانند که نیازمند برخورد و همکاری جهانی نیز هست

اطلاعات، تحقیق‌ها و ارزیابی

در واقع، درک معضل موادمخدر و ارائه واکنش مقتضی در برابر آن نیازمند دستیابی اطلاعات و دانش است. در اساس، در خصوص اطلاعات و تحقیق‌ها دو اولویت مشخص وجود دارد که عبارت‌اند از:

۱. بهبود دامنه آگاهی و دانش در اتحادیه اروپا در زمینه موادمخدر و ایجاد ابزار و سیستم‌های اطلاعات مرتبط با موادمخدر با بهره‌گیری از توان و دانش نهادهای ذیربط ملی و بین‌المللی از جمله یوروپل.

۲. در طرح‌های عمل اتحادیه اروپا در زمینه کنترل موادمخدر باید مباحث تحقیقاتی مهم مدنظر قرار گیرد. از سوی دیگر، تبادل و انتشار گسترده اطلاعات، تجربه‌ها، رویه‌های موفق و دانش باید بیش از پیش در سطح کشورهای عضو افزایش یابد. هم‌زمان باید توجه ویژه‌ای به امر آموزش افراد متخصصان و مشورت با کارشناسان حقیقی و حقوقی معطوف شود.

از سوی دیگر، ضروری است برای پی بردن به نواقص و مشکل‌ها، همواره بازخورد تمامی برنامه‌ها، سیاست‌ها و راهبردها مورد ارزیابی قرار گیرند. در این خصوص، کمیسیون اروپا مسئولیت دارد با همکاری تمامی کشورهای عضو به ارزیابی مداوم تمامی راهبردها و سیاست‌های به‌مورد اجرا درآمده، اقدام کند. این ارزیابی باید مبتنی بر پارامترها، معیارها و ابزارهای ویژه و با بهره‌گیری از تجربه‌های نهادهای ذیربط از جمله یوروپل صورت گیرد.